

Spis treści

CZĘŚĆ II. BIZANCJUM Wczesnośredniowieczne (ok. 700–1204)	9
Rozdział 13. Stan równowagi militarnej (886–1025)	11
<i>JONATHAN SHEPARD, były wykładowca uniwersytetu w Cambridge</i>	
Wstęp – koegzystencja Bizancjum z kalifatem	11
Cesarские ideały i rzeczywistość pogranicza	14
Intrygi i przewroty pałacowe	21
Roman Lekapen – rządy, osiągnięcia i wygnanie	23
Konstantyn VII Porfirogeneta jako przywódca – erudycja, edukacja, modlitwa	28
Prawo i własność	29
Partnerstwo z Fokasami i zwrot ku ofensywie	30
Nicefor II Fokas, Jan I Tzimiskes i zwycięstwa na Wschodzie	32
Bazyli II przeciwko zbuntowanym generałom	35
Wojny Bazylego II z Bułgarią	37
Bazyli zwycięzca – wielkoduszny dla obcych	40
„Ekspanjonizm” Bazylego” – jego polityczne przesłanki i koszty	41
Rozdział 14. Punkt widzenia Zachodu (900–1025)	48
<i>JONATHAN SHEPARD</i>	
Związki Bizancjum z chrześcijaństwem zachodnim w latach 900–950	48
Bizancjum i Otton I	53
Otton III, Rzym i Bizancjum	58
Rozdział 15. Bizancjum i południowe Włochy (876–1000)	67
<i>G.A. LOUD, profesor historii średniowiecznych Włoch, uniwersytet w Leeds</i>	
Wstęp – Muzułmanie, Bizantyjczycy i Longobardowie	67
Panowanie bizantyjskie w Kalabrii i Apulii	70
Kościoły i klasztory w Kalabrii i Apulii oraz bizantyjska administracja	73
Księstwa Kapui i Benewentu oraz Salerno	77
Amalfi, Neapol, Gaeta – kwestie handlu	83
Rozpad Kapui i Benewentu i ogólny podział władzy na południu	85
Rozdział 16. Belle époque czy kryzys? (1025–1118)	88
<i>MICHAEL ANGOLD, emerytowany profesor historii Bizancjum, uniwersytet w Edynburgu</i>	
Zagadkowy XI wiek	88
Panowanie Konstantyna IX Monomacha	101
Konstantyn X, Roman IV i wyzwanie tureckie	109
Klęski wojenne i zrzeczność polityczna Aleksego I Komnena	112
Pobożność i pragmatyzm Aleksego I Komnena	115

Reforma systemu monetarnego i podatków	119
I wyprawa krzyżowa	120
Wyprawa Boemunda w latach 1107–1108	122
Osiągnięcia i porażki Aleksego I Komnena	123
Rozdział 17. Rządy Komnenów (1118–1204)	126
<i>PAUL MAGDALINO, profesor historii Bizancjum Bishop Wardlaw, uniwersytet w St Andrews</i>	
Jan II Komnen (1118–1143)	128
Manuel I Komnen (1143–1180)	134
Rozdział 18. Pogranicze bałkańskie (1018–1204)	160
<i>PAUL STEPHENSON, wykładowca historii średniowiecznej, uniwersytet w Durham</i>	
Północno-zachodnie pogranicze Bizancjum za Bazylego II i jego następców	160
Rebelie i kompromisy kulturowe w okupowanej Bułgarii	165
Bogactwo, migracje koczowników i chaos w dolnym biegu Dunaju	167
Słowiańscy malkontenci, zbrojni heretycy i Pieczyngowie	170
Zachodnie Bałkany – walka z Normanami oraz sojusze Wenecjan i Węgrów	172
Normanowie, Węgrzy, Serbowie i Niemcy – ekwilibrystyczny popis Manuela I Komnena	176
Po Manuele – secesja Serbów, powstania Wołochów i Bułgarów	180
Zakończenie – słabnąca potęga cesarstwa na Bałkanach	183
Rozdział 19. Najazdy i sąsiedzi – Turcy (1040–1304)	185
<i>D.A. KOROBEINIKOV, Wolfson College, Uniwersytet Oksfordzki</i>	
Pierwsze pojawienie się Turków	185
Najazd Seldżuków	187
Bitwa pod Manzikertem (1071)	192
Utrata Azji Mniejszej w latach 1071–1081	194
Bizantyjska rekonkwista	198
Relacje między Bizantyjczykami a Seldżukami w latach 1176–1232 – więzi między rodzinami rządzącymi	206
Nadejście Mongołów	209
Nowy stary wróg	212
Podsumowanie	214
CZĘŚĆ III. BIZANCJUM W PÓŹNYM ŚREDNIOWIECZU (1204–1492)	217
Rozdział 20a. Po IV krucjacie – greckie państwa kadłubowe i odzyskanie Bizancjum	219
<i>MICHAEL ÅNGOLD</i>	
Wprowadzenie	219
Po złupieniu Konstantynopola	222
Powstanie w Nicei	225
Negocjacje w sprawie unii Kościołów	229
Osiągnięcia czasów wygnania	235
Przywrócenie cesarstwa i panowanie Michała VIII	238
Rozdział 20b. Po IV krucjacie – Cesarstwo Łacińskie Konstantynopola oraz państwa frankijskie ...	244
<i>DAVID JACOBY, emerytowany profesor historii, Uniwersytet Hebrajski w Jerozolimie</i>	
Wprowadzenie. Podzielona Romania	244
Bieg wydarzeń	248
Główne części składowe Cesarstwa Łacińskiego	250
Łacińskie osadnictwo w <i>Romanii</i> – prawo, instytucje i społeczeństwo	253
Osadnictwo łacińskie w <i>Romanii</i> – wzrost gospodarczy	258
„Sprawy greckie”	260

Rozdział 21. Państwa bałkańskie – Albania, Serbia i Bułgaria (1200–1300)	262
ALLAIN DUCELLIER, <i>emerytowany profesor historii, uniwersytet w Tuluzie – Le Mirail</i>	
Wprowadzenie	262
Odrodzenie państwa bułgarskiego	265
Wzrost siły Nemaniców z Serbii	268
Albania – gniazdo szerszeni	269
Iwan II Asen z Bułgarii	270
Walka o władzę w Epirze, Albanii i Macedonii	275
Konsolidacja władzy serbskiej – Stefan Urosz II Milutin	280
Rozdział 22. Paleologowie i otaczający świat (1261–1400)	282
ANGELIKI E. LAIOU, <i>profesor historii Bizancjum w Dumbarton Oaks, Uniwersytet Harwardzki</i>	
Wprowadzenie	282
Sukcesy i konflikty (1282–1341)	284
Grupy i stosunki społeczne	291
Upadek państwa i nowy podział władzy (1354–1402)	303
Zakończenie	308
Rozdział 23. Ludzie Zachodu na Morzu Egejskim i Bałkanach (1300–1400)	309
MICHEL BALARD, <i>emerytowany profesor historii, uniwersytet Paris I – Pantheon-Sorbonne</i>	
Fazy ekspansji Zachodu	312
Handel dalekosiężny i jego infrastruktura	315
Szlaki, produkty i koniunktura	318
Rozdział 24. Świat prawosławnych Rzymian (1393–1492)	325
ANTHONY BRYER, <i>emerytowany profesor historii, uniwersytet w Birmingham</i>	
Chronologia i definicje	325
Saloniki i tamtejsi arcybiskupi	328
Morea, sobór florencki i Pleton	331
Mehmed II i Genadiusz II Scholar	335
Więzi prawosławnych Rzymian po 1453 roku – Pont i Amirutzes; góra Athos i Mara	340
Glosariusz wybranych pojęć i osób	348
Tablice genealogiczne i panujący władcy	366
Bibliografia	382
Wykorzystane źródła	382
Opracowania	383
System skrótów przy tytułach dzieł	383
Wykaz skrótów	384
Wykaz źródeł	391
Wykaz rękopisów	416
Opracowania	416
Opracowania ogólne w języku polskim	416
Dzieła ogólne i często cytowane	416
Opracowania, część II (ok. 700–1204)	420
Opracowania, część III (1204–1492)	459
Prace niepublikowane	479
Spis map	480
Indeks osób	481
Indeks geograficzny	489